

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 550/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 7C/52/2022-725 z 12. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu č. k. 7C/52/2022-725 z 12. februára 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada tiež o náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa na okresnom súde žalobou domáhal náhrady škody na zdraví, a to náhrady za bolesť v sume 46 677,29 eur s 4 % úrokom z omeškania od 21. februára 2009 do zaplatenia, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 25 010,62 eur so 4 % úrokom z omeškania od 21. februára 2009 do zaplatenia a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 12 505,31 eur. Na základe zmeny žaloby z 29. septembra 2011 sa sťažovateľ domáhal náhrady za bolesť v sume 46 677,29 eur s 10 % úrokom z omeškania ročne od 21. februára 2009 do zaplatenia, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 30 761,80 eur, s 10 % úrokom z omeškania zo sumy 25 010,62 eur od

21. februára 2009 do zaplata, s 9,25 % úrokom z omeškania zo sumy 5 751,18 eur od 15. mája 2011, zvýšenia náhrady za s'áženie spoločenského uplatnenia v sume 15 380,90 eur.
3. Vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania vykonaného v súdnom konaní s'ážovateľ zobral podaním z 2. februára 2012 čiastočne žalobu späť v časti náhrady za bolesť o sumu 21 733,72 eur s príslušenstvom.
4. V nadväznosti na to, že žalovaný 31. januára 2012 plnil s'ážovateľovi náhradu za bolesť v sume 23 228,62 eur a náhradu za s'áženie spoločenského uplatnenia v sume 30 761,62 eur, s'ážovateľ zobral v týchto častiach žalobu späť podaním z 26. marca 2012.
5. Okresný súd (prvým) rozsudkom sp. zn. 7C/33/2009 z 30. marca 2012 zaviazal žalovaného zaplatiť s'ážovateľovi náhradu za bolesť v sume 1714,94 eur, zvýšenie náhrady za s'áženie spoločenského uplatnenia v sume 9 228,40 eur a úrok z omeškania v sume 14 574,59 eur. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) č. k. 13Co/212/2012-255 z 12. februára 2013 bol uvedený rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.
6. Následne (druhým) rozsudkom okresného súdu č. k. 7C/33/2009-397 zo 4. mája 2018 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť s'ážovateľovi náhradu za bolesť v sume 9,28 eur a úrok z omeškania v sume 14 574,59 eur. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudkom č. k. 16Co/281/2018- 497 z 26. marca 2020 potvrdil (druhý) rozsudok okresného súdu v zamietavej časti a v časti priznaného úroku z omeškania rozsudok zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.
7. Okresný súd (tretím) rozsudkom č. k. 7C/33/2009-515 zo 6. júla 2020 zamietol žalobu v časti úroku z omeškania v sume 14 574,59 eur. Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 16Co/62/2020 z 28. októbra 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil.
8. Na základe podaného dovolania s'ážovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 4Cdo/99/2022 z 20. júla 2022 zrušil rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 16Co/62/2020 z 28. októbra 2021, ako aj rozsudok okresného súdu č. k. 7C/33/2009-515 zo 6. júla 2020 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.
9. Okresný súd (štvrtým) rozsudkom č. k. 7C/52/2022-681 z 19. decembra 2022 zaviazal žalovaného zaplatiť s'ážovateľovi úrok z omeškania a priznal s'ážovateľovi právo na náhradu trov konania vrátane odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.
10. Uznesením okresného súdu č. k. 7C/521/2022-704 z 19. septembra 2023 (ďalej len „uznesenie VSÚ“) vyšší súdny úradník prvým výrokom uložil žalovanému povinnosť nahradiť s'ážovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 10 173,26 eur. Druhým výrokom uložil s'ážovateľovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia v sume 967,96 eur.
11. Napadnutým uznesením okresný súd rozhodoval o s'ážnosti s'ážovateľa proti obom výrokom uznesenia VSÚ, pričom prvým výrokom zmenil prvý výrok uznesenia VSÚ tak, že žalovanému uložil povinnosť, aby v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia zaplatil do rúk právneho zástupcu žalobcu trovy právneho zastúpenia vo výške 10 492,00 eur. Druhým výrokom s'ážnosť proti druhému výroku uznesenia VSÚ zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ namieta, že okresný súd v napadnutom uznesení vychádzal z nesprávnej hodnoty veci, keď za tarifnú hodnotu veci považoval len sumu priznanú právoplatnými rozhodnutiami okresného súdu. Zastáva názor, že bol v konaní úspešný aj v ďalšom predmete konania, a to konkrétne pri uplatňovaní nároku na náhradu za bolesť v sume 23 237,09 eur a nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 30 761,80 eur, pričom tieto nároky si uplatnil žalobou a následne zobral späť z dôvodu, že mu boli po podaní žaloby počas priebehu konania po vykonaní dokazovania žalovaným plnené. Považuje sa, čo sa týka plnenia týchto súm, za plne úspešného s poukazom na § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), resp. v týchto častiach bolo konanie zastavené rozsudkom okresného súdu č. k. 7C/33/2009-226 z 30. marca 2012 s tým, že procesné zavinenie zastavenia konania je na strane žalovaného, pretože plnil sťažovateľovi jeho nároky až po podaní žaloby počas konania. Podľa názoru sťažovateľa mu patrí náhrada trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP, a to za úkony vykonané v období, v ktorom tieto nároky tvorili predmet konania (t. j. do čiastočného späťvzatia žaloby).

13. Sťažovateľ tiež namieta, že okresný súd postupoval nesprávne, keď mu nepriznal náhradu trov konania za úkony právnej služby (porady s klientom 10. augusta 2010, 24. januára 2012 a 7. marca 2017), ktoré boli vykonané pred jednotlivými pojednávaniami, na ktorých bol sťažovateľ prítomný a kde sa vyjadroval a vypovedal k jednotlivým svojim uplatneným nárokom. Vykonané úkony považuje za jednoznačne účelné, pričom právneho zástupcu k takémuto postupu viazali výslovne zákonné povinnosti.

14. Za nesprávne sťažovateľ považuje aj nepriznanie náhrady trov konania za úkony právnej pomoci – odvolanie z 22. júna 2018, vyjadrenie k odvolaniu z 5. septembra 2018 a vyjadrenie z 18. septembra 2018. Uvedené úkony sa týkali odvolacieho konania, ktoré bolo ukončené rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 16Co/281/2018-497 z 26. marca 2020, ktorým bol okrem iného zrušený výrok súdu prvej inštancie o priznaní úroku z omeškania sťažovateľovi, proti ktorému sa odvolal žalovaný. V tomto odvolacom konaní síce sťažovateľ úspešný nebol, avšak toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo napokon v dôsledku jeho dovolania zvrátené a sťažovateľovi bol napokon právoplatne rozsudkom okresného súdu č. k. 7C/52/2022-681 z 19. decembra 2022 priznaný aj úrok z omeškania v sume 14 415,99 eur. Zohľadňujúc tak celkovo vedené konanie a jeho výsledok, sťažovateľ bol v konaní úspešný vrátane predmetu konania, ktoré bolo predmetom odvolacieho konania ukončeného rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 16Co/281/2018-497 z 26. marca 2020, a preto je presvedčený, že má nárok na náhradu trov konania aj za toto štádium konania a, naopak, žalovanému za toto štádium konania náhrada trov nepatrí. Napokon to podľa sťažovateľa vyplýva aj z rozsudku okresného súdu č. k. 7C/52/2022-681 z 19. decembra 2022, ktorý rozhodoval o všetkých trovách konania s tým, že priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % tak za konanie na súde prvej inštancie, ako aj za odvolacie a dovolacie konanie.

15. Sťažovateľ zastáva názor, že výklad právnych predpisov a právne posúdenie veci okresným súdom v časti náhrady trov konania viedli k porušeniu jeho označených práv.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

17. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

18. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Dochádza k tomu v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018 a tam citovaná staršia judikatúra).

19. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o výške trov konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

20. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru došlo z dôvodu nesprávnej (svojvoľnej) aplikácie relevantných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v súvislosti s rozhodnutím o výške náhrady trov konania.

21. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nesprávneho určenia tarifnej hodnoty veci poukazuje ústavný súd na bod 10 napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd uviedol, že *«konania týkajúce sa náhrady škody titulom ublíženia na zdraví a sťaženia spoločenského uplatnenia patria medzi konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto konaniach má žalobca právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.»*

22. Pridržiavajúc sa svojej ustálenej rozhodovacej činnosti (z novších napr. sp. zn. IV. ÚS 463/2024) pri posudzovaní otázky výšky trov v sporoch, ktorých výška plnenia závisela od znaleckého posudku, je potrebné považovať za ústavne akceptovateľný aj taký prístup, ak sa pri posudzovaní miery úspechu nevychádza z pomeru výšky uplatneného a prisúdeného nároku, ale za úspech v spore sa považuje už priznanie uplatneného nároku, ktorého výška je druhotná

(II. ÚS 399/2019). Pri rozhodovaní o výške trov konania sa v takom prípade za základ pre tarifnú hodnotu sporu považuje prisúdená suma (II. ÚS 397/2020). Okresný súd zvolil ústavnoprávne udržateľné riešenie určenia výšky tarifnej hodnoty sporu, keď vychádzal z prisúdenej sumy, jeho rozhodnutie nepredstavuje taký procesný excés, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania, preto túto námietku ústavný súd nepovažuje za opodstatnenú.

23. V súvislosti s námietkou sťažovateľa proti nepriznaniu náhrady trov konania za úkony právnej služby (porady s klientom 10. augusta 2010, 24. januára 2012 a 7. marca 2017) ústavný súd uvádza, že nie je ďalšou odvolacou inštanciou a jeho úlohou nie je prehodnocovať závery okresného súdu. Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia je relevantné, že sa okresný súd sťažnostnou argumentáciou vo vzťahu k tejto námietke zaoberal a svoj záver náležite odôvodnil, preto ústavný súd nemá dôvod zasahovať do jeho rozhodovacej činnosti a námietku sťažovateľa považuje za nedôvodnú.

24. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že mu okresný súd nepriznal náhradu trov konania za ďalšie úkony právnej pomoci – odvolanie z 22. júna 2018, vyjadrenie k odvolaniu z 5. septembra 2018 a vyjadrenie z 18. septembra 2018, ústavný súd poukazuje na bod 11 napadnutého uznesenia, z ktorého vyplýva, že okresný súd posudzoval jednotlivé odvolacie konania a úspech v nich samostatne, pričom uviedol, že „*nesúhlasí s názorom žalobcu, že by mal mať nárok aj na trovy odvolacieho konania za úkony právnej služby (odvolanie zo dňa 22. 06. 2018, vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 05. 09. 2018 a vyjadrenie zo dňa 18. 09. 2018), nakoľko v tomto odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému trovy odvolacieho konania priznal vo svojom rozhodnutí odvolací súd. V rámci odvolacieho konania proti rozsudku okresného súdu č. k. 7C/33/2009-515 zo dňa 06. 07. 2020 bol úspešný v plnom rozsahu žalobca, a preto mu okresný súd rozsudkom č. k. 7C/52/2022-681 zo dňa 19. 12. 2022 priznal trovy odvolacieho konania, za ktoré úkony súd odmenu žalobcovi priznal.*“.

25. Ústavný súd považuje i túto námietku sťažovateľa za nedôvodnú, keďže okresný súd sa ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal s jeho argumentáciou uplatnenou v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ a jeho záver nepredstavuje excés, ktorý by zakladal v kontexte rozhodovania o výške náhrady trov konania rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

26. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

27. Keďže je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckeho práva sťažovateľa bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, preto aj v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu